

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.1.5.2024

Pan
Wojciech Szajnar
Dyrektor
Centrum Projektów Polska Cyfrowa
ul. Spokojna 13a
01-044 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego Centrum Projektów
Polska Cyfrowa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Projektów Polska Cyfrowa, ul. Spokojna 13a, 01-044 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Szajnar, Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa od 17 lipca 2018 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Magdalena Bylińska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/5/2024 z 3 stycznia 2024 r.2. Tomasz Świstak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/6/2024 z 3 stycznia 2024 r.3. Łukasz Misiak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/4/2024 z 3 stycznia 2024 r. <p>(akta kontroli tom I str. 1-4)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2023 r. przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,– sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontroli prawidłowości dokonanych blokad,– kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,– szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,– analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,– analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,– analizy stanu zobowiązań,

¹ Dalej także: CPPC.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

- kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2023 r. przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Uzasadnienie oceny ogólnej

CPPC zrealizowało w 2023 r. wydatki w granicach ustalonego planu finansowego z zachowaniem, wynikających z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, zasad gospodarowania środkami publicznymi, celowo i oszczędnie. Kwoty wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych CPPC oraz sprawozdaniu Rb-Z były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej i odzwierciedlały rzeczywisty obraz wydatków i zobowiązań.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na opóźnieniu o 21 dni w podjęciu decyzji o złożeniu wniosku o zablokowanie 67 060,0 tys. zł planowanych wydatków budżetu środków europejskich w sytuacji pozyskania informacji o ich nierealizowaniu w 2023 r., tj. złożeniu tego wniosku dopiero w ostatnim dniu roboczym roku. W ocenie NIK nie miało to wpływu na realizację głównego zadania statutowego związanego z wdrażaniem programów i projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Niewydatkowanie środków w 2023 r. i późne dokonanie blokady nie spowodowało niewykonania realizowanych przez beneficjentów projektów, ponieważ wnioski o płatność końcową, niezatwierdzone w 2023 r., zostały zatwierdzone lub są planowane do zatwierdzenia w 2024 r., a projekty są na końcowym etapie realizacji.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

1. Dochody budżetowe

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

CPPC w 2023 r. zrealizowało dochody budżetowe w wysokości 5799,4 tys. zł⁶, stanowiące 136,2% dochodów planowanych (4259,0 tys. zł) oraz 40,2% dochodów uzyskanych w 2022 r. (14 426,0 tys. zł). Najwyższe kwoty dochodów uzyskano w:

- §2009 – dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o finansach publicznych lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.; dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Tj. w części 27 budżetu państwa (dalej także: BP). Dodatkowo CPPC wykonało dochody w części 43 - Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne BP w kwocie -0,9 tys. zł, tj. w części, w której Dyrektor CPPC został ustanowiony dysponentem środków BP drugiego stopnia w zakresie dochodów realizowanych przez wskazanego dysponenta, dotyczących Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki poddziałanie 1.3.1 Projekty na rzecz społeczności romskiej na podstawie decyzji Nr 17 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 maja 2020 r. (Dz. Urz. MSWiA. z 2020 r. poz. 63) zmienionej decyzją nr 39 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2022 r. poz. 62).

w §205, w kwocie 3758,8 tys. zł, tj. wyższej od kwoty planowanej o 1299,8 tys. zł (tj. o 52,9%),

- §6209 – dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o finansach publicznych, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w §625, w kwocie 637,4 tys. zł, tj. niższej od kwoty planowanej o 237,6 tys. zł (tj. o 27,2%),
- §0929 – wpływy z odsetek bankowych narosłych na rachunkach bankowych beneficjentów w kwocie 2079,2 tys. zł.

Ww. dochody pochodziły głównie ze zwrotów należności głównych i zwrotów niewydatkowanych środków w ramach Programów: Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020⁷ i Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013⁸ oraz zwrotów środków tytułem odsetek naliczonych na rachunkach bankowych beneficjentów w zakresie POPC, tj. tytułów trudnych do precyzyjnego oszacowania na etapie planowania.

Ponadto w §0909 – *wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości* zrealizowano ujemne dochody w wysokości -1521,0 tys. zł. Ujemne dochody były wynikiem różnicy między kwotami, które wpłynęły na rachunek dochodów CPPC (36,1 tys. zł przekazane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, którego dysponentem jest Ministerstwo Finansów), a kwotą, która została zapotrzebowana⁹ w wysokości 1557,1 tys. zł¹⁰ celem przekazania środków wg poniższych tytułów wynikających z:

- obowiązku zwrotu odsetek na podstawie przepisów art. 24h ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹¹ dotyczącego wszystkich otrzymanych odsetek od środków, o których mowa w art. 207 ust. 1 oraz art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, które wpłynęły na konto instytucji (tj. CPPC) po dniu wejścia w życie przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (494,1 tys. zł);
- obowiązku zwrotu odsetek dla sześciu projektów¹² jednego beneficjenta wynikającego z ponownego wydania decyzji administracyjnych¹³, skutkiem których dokonano miarkowania wysokości kwot przypadających do zwrotu, co w konsekwencji spowodowało, iż wpłaty dokonane przez beneficjenta na podstawie pierwotnie wydanych przez CPPC decyzji administracyjnych były zbyt wysokie i konieczne stało się dokonanie zwrotu różnicy pomiędzy kwotą odsetek zwróconą przez beneficjenta, a kwotą odsetek wynikającą z decyzji miarkujących (łącznie 1061,8 tys. zł);

⁷ Dalej: POPC lub POPC 2014-2020.

⁸ Dalej: POIG lub POIG 2007-2013.

⁹ W Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa.

¹⁰ Zapotrzebowanie w systemie TREZOR.

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 324.

¹² Zapotrzebowanie na środki z Ministerstwa Finansów wynosiło dla projektu: a) nr POPC.01.01.00-04-0127/17 - 85,8 tys. zł; b) nr POPC.01.01.00-26-0125/17 - 151,1 tys. zł; c) nr POPC.01.01.00-26-0128/17 - 123,1 tys. zł; d) POPC.01.01.00-26-0126/17 - 127,9 tys. zł; e) POPC.01.01.00-26-0119/17 - 378,5 tys. zł; f) POPC.01.01.00-28-0111/17 - 195,4 tys. zł.

¹³ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jako organ II instancji uchylilo wydane przez Dyrektora CPPC (jako organ I instancji) decyzje administracyjne w stosunku do beneficjenta i zobowiązało do ponownego rozpatrzenia spraw i wydania decyzji.

- obowiązku zwrotu odsetek dla beneficjentów wynikających z dokonanych wpłat odsetek w wysokości wyższej niż należna CPPC (1,2 tys. zł).

(akta kontroli tom V str. 27-30, 184-252)

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2023 r. wyniosły 61 688,2 tys. zł¹⁴ i w porównaniu do 2022 r. (43 244,7 tys. zł) wzrosły o 42,6%. Największy przyrost należności nastąpił z tytułu odsetek od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych, stanowiących 50 554,8 tys. zł¹⁵ (82,0% należności ogółem). Wzrost należności pozostałych do zapłaty wynikał z działań egzekucyjnych powodujących zwiększenie przypisanych należności, w szczególności w zakresie odsetek, w tym od beneficjentów projektów realizowanych w ramach POIG 2007-2013 i POPC 2014-2020.

Zaległości netto na koniec 2023 r. wyniosły 45 693,1 tys. zł¹⁶ i stanowiły 74,1% kwoty należności pozostałych do zapłaty. W porównaniu do 2022 r. (29 977,1 tys. zł) nastąpił wzrost zaległości netto o 52,4%¹⁷, który wynikał w szczególności z przypisu odsetek od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur oraz dotacji celowych udzielonych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich lub płatności w ramach środków europejskich¹⁸. Na stan zaległości netto na koniec 2023 r. miały również wpływ działania podjęte przez CPPC w związku z realizacją jednego z wniosków pokontrolnych NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r.¹⁹, który dotyczył sposobu ich ujmowania w sprawozdaniu budżetowym Rb-27, co szczegółowo opisano w sekcji 3. *Sprawozdawczość*.

(akta kontroli tom V str. 33-38, str. 253-326)

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu faktycznego

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r.²⁰ wydatki budżetu państwa w części 27 Informatyzacja, dział 750 Administracja publiczna, rozdział 75077 CPPC zaplanowano na kwotę 141 341,0 tys. zł, tj. 165,1% wykonania 2022 r. (85 624,6 tys. zł). W trakcie roku plan wydatków został zmniejszony do kwoty 131 354,6 tys. zł (o 9986,4 tys. zł), z tego planowano na: dotacje dla beneficjentów (współfinansowanie) 32 300,7 tys. zł²¹, wydatki majątkowe 34 781,9 tys. zł (w tym 28 719,9 tys. zł dotacje dla beneficjentów – współfinansowanie²²), wydatki bieżące

¹⁴ W tym w cz. 27 BP należności pozostałe do zapłaty wyniosły 61 667,8 tys. zł i w porównaniu do 2022 r. (43 223,6 tys. zł) wzrosły o 42,7% oraz w cz. 43 BP należności pozostałe do zapłaty wyniosły 20,4 tys. zł i w porównaniu do 2022 r. (21,1 tys. zł) zmalały o 3,3%.

¹⁵ W tym w cz. 27 BP – 50 538,9 tys. zł oraz w cz. 43 BP - 15,9 tys. zł.

¹⁶ W tym w cz. 27 BP – 45 673,8 tys. zł zaległości netto oraz w cz. 43 BP - 19,3 tys. zł zaległości netto.

¹⁷ Wzrost zaległości netto wykazano w korekcie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych sporządzonej 21 marca 2023 r. przez Zastępcę Dyrektora CPPC (z upoważnienia Dyrektora CPPC). Szerzej w punkcie 3. *Sprawozdawczość* niniejszego wystąpienia.

¹⁸ Przeprowadzone w 2023 r. zadanie audytowe pt. Ocena procesu realizacji zadań w zakresie odzyskiwania należności potwierdziło prawidłowość funkcjonowania systemu kontroli zarządczej w obszarze odzyskiwania należności.

¹⁹ Wystąpienie pokontrolne LWA.410.001.10.2023 z kontroli P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 256 wraz z nowelizacją ustawy budżetowej ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2023 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1574).

²¹ §2009 i §2059. Plan (wg ustawy) 56 019,0 tys. zł, plan po zmianach 32 300,7 tys. zł (zmniejszenie o 23 718,3 tys. zł).

²² §6209 i §6259. Plan (wg ustawy) 7385,0 tys. zł, plan po zmianach 28 719,9 tys. zł.

jednostek budżetowych 64 224,2 tys. zł (w tym na wynagrodzenia 35 832,2 tys. zł²³), świadczenia na rzecz osób fizycznych 47,8 tys. zł.

CPPC wykonało wydatki budżetu państwa w kwocie 106 258,4 tys. zł²⁴ (tj. w 80,9% planu po zmianach²⁵ oraz 124,1% wykonania 2022 r.). W strukturze wydatków największy udział stanowiły: dotacje dla beneficjentów 21,8% (23 127,4 tys. zł, tj. 71,6% ppz), wydatki majątkowe na dotacje dla beneficjentów 25,8% (27 371,9 tys. zł, tj. 20,8% ppz), wydatki bieżące 47,5% (50 482,6 tys. zł, tj. 78,6% ppz, w tym na wynagrodzenia 33 561,4 tys. zł).

(akta kontroli tom V str. 41-54)

Do głównych przyczyn niewykonania w pełnym zakresie planu wydatków należały w szczególności:

- niższe wydatki bieżące związane z unieważnieniem postępowania na opracowanie i publikację artykułów sponsorowanych promujących POPC 2014-2020 oraz Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 w prasie, na zakup usługi płatnej promocji postów CPPC w social mediach, na świadczenie usług przez agencję pracy tymczasowej, na usługę w zakresie porządkowania i przechowywania akt zawartą ze Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich, na delegacje krajowe i zagraniczne oraz na szkolenia pracowników i na wynagrodzenia bezosobowe;
- niższe wydatki na dotacje celowe dla beneficjentów przedstawiane we wnioskach o płatność, co było determinowane zakresem rzeczowym realizowanych projektów w ostatnim roku ponoszenia wydatków w ramach POPC 2014-2020.

(akta kontroli tom V str. 335-338)

2.2. Wydatki budżetu państwa na realizację projektów z udziałem środków europejskich

Łączna kwota zrealizowanych w 2023 r. wydatków budżetu państwa na współfinansowanie projektów beneficjentów z udziałem środków europejskich wyniosła 50 499,3 tys. zł²⁶ (82,8% ppz, tj. z 61 020,6 tys. zł). Całość środków pochodziła z planu przyznanego w ramach ustawy budżetowej (nie ponoszono wydatków na współfinansowanie z rezerw celowych). Natomiast łączna kwota wydatkowana z budżetu środków europejskich wyniosła 928 906,9 tys. zł²⁷.

Wydatki dotyczyły głównie dotacji dla beneficjentów POPC 2014-2020 na realizację 175 umów i projektów (w tym 123 umowy POPC zakończono i rozliczono w 2023 r., ponadto w 2023 r. zawarto siedem nowych umów, w tym w ramach: POPC - cztery, FERC - dwie, FERS - jedna), wypłacanych w formie zaliczek i refundacji kosztów

²³ Wynagrodzenia, uposażenia, pochodne i PPK (§401-407, 411-412 i 471).

²⁴ W tym: budżet CPPC (BP - czwarta cyfra „0” klasyfikacji budżetowej) – 9242,4 tys. zł; Pomoc Techniczna POPC (dalej także: PT POPC) – 44 721,9 tys. zł, Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (dalej także: PT FERC) 21,4 tys. zł, Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (dalej także: PT FERS) – 1773,5 tys. zł, POPC – 50 068,1 tys. zł, Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (dalej także: FERC) – 344,9 tys. zł, Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (dalej także: FERS) – 86,2 tys. zł.

²⁵ Dalej także: ppz.

²⁶ Plan współfinansowania projektów z udziałem środków UE (wg ustawy budżetowej) 63 404,0 tys. zł, plan po zmianach 61 020,6 tys. zł (w tym 53 871,0 tys. zł z POPC, 283,3 tys. zł z FERS oraz 6 866,3 tys. z FERC). Wykonanie wydatków budżetu państwa na realizację projektów z udziałem środków europejskich wyniosło 97 016,1 tys. zł, z czego 52,1%, tj. 50 499,3 tys. zł, stanowiły dotacje na dofinansowanie projektów POPC, FERC i FERS oraz 47,9% tj. 46 516,8 tys. zł stanowiły środki przyznane w ramach pomocy technicznej POPC, FERC i FERS (przeznaczeniem w szczególności na wydatki bieżące).

²⁷ Szczegółowy opis w pkt 2.11 *Wydatki budżetu środków europejskich*.

poniesionych przez beneficjentów²⁸. Informację dotyczącą dotacji przyznanych przez CPPC przekazano w dniu 21 lutego 2024 r. w celu zamieszczenia w obwieszczeniu Ministra Cyfryzacji.

CPPC jako Instytucja Pośrednicząca²⁹ w ramach I, II, III oraz V osi POPC wypłacało dotacje dla beneficjentów na podstawie rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich³⁰, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.³¹ oraz na podstawie umów lub decyzji o dofinansowanie.

(akta kontroli tom III str. 1-23, 437, 537-540, tom V str. 49-52, 57)

Szczegółowym badaniem objęto siedem dotacji³² udzielonych beneficjentom w 2023 r. na realizację siedmiu projektów w ramach POPC (I, II, III oraz V osi POPC) w łącznej wysokości 160 540,8 tys. zł³³, tj. 16,4% dotacji ogółem z udziałem budżetu środków europejskich (976 278,8 tys. zł³⁴). Analiza wykazała, że dotacje wypłacone zostały w formie zaliczek i refundacji, zgodnie z zawartymi umowami o dofinansowanie oraz w wysokości i terminach wynikających z przyjętych harmonogramów rzeczowo-finansowych i planów finansowania. Wysokość wypłacanych zaliczek nie przekraczała procentowych wartości wynikających z umów o dofinansowanie. We wszystkich siedmiu badanych projektach beneficjenci złożyli wnioski o płatność końcową.

(akta kontroli tom III str. 427-437)

Analiza dokumentacji obejmującej trzy projekty³⁵ realizowane w ramach I Osi priorytetowej POPC 2014-2020 „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu”, Działanie 1.1: „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach” wykazała,

²⁸ Umowy realizowano w ramach POPC, tj. Oś I - powszechny dostęp do szybkiego Internetu, Oś II – e-administracja i otwarty urząd, Oś III – cyfrowe kompetencje społeczeństwa, Oś V - rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU oraz m.in. po jednej umowie w ramach FERC, FERS, PT FERC, PT FERS oraz pięć umów w ramach PT POPC.

²⁹ Dalej także: IP.

³⁰ Dz. U. poz. 2055; dalej: rozporządzenie w sprawie zaliczek. Art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych nie ma zastosowania do dotacji rozliczanych przez CPPC, beneficjenci nie są zobligowani do zwrotu środków pod koniec roku budżetowego. Przekazane przez CPPC zaliczki mogą podlegać wydatkowaniu w następnym i kolejnych latach budżetowych. Okres na rozliczenie zaliczki wynosi 3 lata i powinien nastąpić nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową. Zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia w sprawie zaliczek, zaliczka lub transza zaliczki jest rozliczana przez beneficjenta w terminie i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie. Na podstawie § 3 ust. 6 ww. rozporządzenia zaliczki pochodzące z dotacji z budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego, niewydatkowane w ramach projektu, podlegają zwrotowi do budżetu, z którego zostały wypłacone, nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową, z zastrzeżeniem ust. 7. Rozporządzenie w sprawie zaliczek było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2367), które uchylono z dniem 21 października 2022 r.

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347/320 z dnia 20.12.2013). Dalej: rozporządzenie PE i Rady UE Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

³² Dotacje dobrane celowo: trzy projekty z I Osi, dwa projekty z II Osi oraz po jednym projekcie z III i V Osi priorytetowej, z uwzględnieniem wysokości wydatku roku 2023 r.

³³ Wg stanu na 31.12.2023 r. kwota po uwzględnieniu zwrotów od beneficjentów. Łącznie budżet środków europejskich (ostatnia cyfra 7) – 152 703,1 tys. zł, budżet państwa (ostatnia cyfra 9) – 7837,7 tys. zł.

³⁴ Wg §2007, 2057, 2009, 2059, 6207, 6209, 6257 i 6259.

³⁵ Numery projektów: FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0061/18; KOBA Sp. z o.o. POPC.01.01.00-20-0022/20; FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0062/18.

że wypłacone zostały zaliczki w łącznej wysokości 70 321,7 tys. zł³⁶ (płatności objęte tymi wnioskami stanowiły 43,8% badanej próby) na sfinansowanie projektów. Wszystkie projekty były na końcowym etapie realizacji. Beneficjentom badanych projektów I Osi wypłacano zaliczki na podstawie złożonych wniosków o płatność³⁷:

- FIBEE IV Sp. z o. o. - POPC.01.01.00-14-0061/18³⁸ - w 2023 r. wypłacono trzy transze zaliczek w dniach 15 maja, 20 czerwca oraz 12 września, a na podstawie złożonych wniosków o płatność rozliczono 13,1% wop z 15 maja³⁹. Projekt jest na końcowym etapie realizacji, rozliczono 78,7%⁴⁰ całości przyznanego dofinansowania. 12 grudnia 2023 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁴¹;
- KOBA Sp. z o. o. - POPC.01.01.00-20-0022/20⁴² - w 2023 r. wypłacono dwie transze zaliczek w dniach 30 maja i 11 października, a na podstawie złożonych wniosków o płatność rozliczono 94,6% wop z 30 maja⁴³. Projekt jest na końcowym etapie realizacji, rozliczono 55,2%⁴⁴ przyznanego dofinansowania. 20 grudnia 2023 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁴⁵;
- FIBEE IV Sp. z o. o. - POPC.01.01.00-14-0062/18⁴⁶ - w 2023 r. wypłacono dwie transze zaliczek w dniach 6 lutego i 15 maja, a na podstawie złożonych wniosków o płatność rozliczono 42,3% wop z 6 lutego⁴⁷. Projekt jest na końcowym etapie realizacji, rozliczono 73,5%⁴⁸ przyznanego dofinansowania. 22 września 2023 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁴⁹.

(akta kontroli tom III str. 24-217, 427-437)

Analiza dokumentacji związanej z wypłacanymi i rozliczanymi dotacjami dwóch projektów w ramach II Osi priorytetowej POPC „E-administracja i otwarty rząd” (Działania: 2.1: „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”⁵⁰ oraz 2.3: „Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego”⁵¹) wykazała, że na sfinansowanie projektów wypłacono zaliczki oraz refundacje w łącznej wysokości 34 699,9 tys. zł⁵² (płatności objęte tymi wnioskami stanowiły 21,6% badanej próby).

³⁶ W tym 21 329,8 tys. zł z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 98) nr decyzji IP6.972.185.2023.GUJZ.

³⁷ Dalej: wop.

³⁸ Wydatek roku 2023: 34 688,0 tys. zł.

³⁹ Końcowy wniosek w trakcie weryfikacji. Po jego zatwierdzeniu zostaną rozliczone w 100% zaliczki wypłacone w dniach 15 maja, 20 czerwca oraz 29 sierpnia 2023 r.

⁴⁰ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁴¹ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony.

⁴² Wydatek roku 2023: 15 037,4 tys. zł.

⁴³ Końcowy wniosek w trakcie weryfikacji. Po jego zatwierdzeniu zostaną rozliczone w 100% zaliczki wypłacone w dniach 30 maja i 11 października 2023 r.

⁴⁴ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁴⁵ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony.

⁴⁶ Wydatek roku 2023: 20 596,3 tys. zł.

⁴⁷ Końcowy wniosek w trakcie weryfikacji. Po jego zatwierdzeniu zostaną rozliczone w 100% zaliczki wypłacone w dniach 6 lutego i 15 maja 2023 r.

⁴⁸ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁴⁹ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony. Pierwotna weryfikacja wniosku przez CPPC trwała 11 dni, 3 października 2023 r. wop odesłano do beneficjenta wraz z listą uwag - CPPC wezwało do uzupełnienia wop i załączonej dokumentacji (w tym protokołów, faktur, potwierdzenia osiągniętych wskaźników, dokumentów OT, konieczne było również aneksowanie umowy). Beneficjent uzupełnia wniosek o płatność końcową od 120 dni.

⁵⁰ Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (Dalej: PAŻP) - POPC.02.01.00-00-0126/19.

⁵¹ FilMOTEKA Narodowa - Instytut Audiowizualny (Dalej: FINA) - POPC.02.03.02-00-0030/22.

⁵² W tym z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 98) 659,6 tys. zł (nr decyzji IP6.972.185.2023.GUJZ) oraz 3574,5 tys. zł (nr decyzji IP6.972.362.2023.GUJZ).

Oba z badanych projektów są na końcowym etapie realizacji. Beneficjentom badanych projektów II Osi wypłacono refundacje oraz zaliczki:

- FINA - POPC.02.03.02-00-0030/22⁵³ - zaliczkę wypłaconą 6 lutego 2023 r. rozliczono w 100%, a także w dniach 6 lutego oraz 8 grudnia 2023 r. beneficjentowi wypłacono środki na pokrycie wydatków w formie refundacji⁵⁴. Projekt jest na końcowym etapie realizacji, rozliczono 88,8%⁵⁵ przyznanego dofinansowania. 9 grudnia 2023 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁵⁶;
- PAŻP - POPC.02.01.00-00-0126/19⁵⁷ - zaliczkę wypłaconą 13 lutego 2023 r. rozliczono w 100%, w dniu 28 grudnia 2023 r. beneficjentowi wypłacono środki na pokrycie wydatków w formie refundacji⁵⁸. Projekt jest na końcowym etapie realizacji, rozliczono 67,7%⁵⁹ przyznanego dofinansowania. 25 stycznia 2024 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁶⁰.

(akta kontroli tom III str. 218-313, 427-437)

Analiza dokumentacji związanej z wypłaconą i rozliczaną dotacją projektu w ramach III Osi priorytetowej POPC.03.00.00 „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa” (Działanie: 3.2 „Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej”) wykazała, że w przypadku projektu Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej - Państwowego Instytutu Badawczego⁶¹ POPC.03.02.00-00-0001/23 wypłacone zostały: zaliczka oraz refundacja w łącznej wysokości 37 366,3 tys. zł⁶² (płatności stanowiły 23,3% badanej próby) na sfinansowanie projektu. Dla zaliczki wypłaconej 11 października 2023 r. złożono i zatwierdzono wop rozliczający całość tej zaliczki. 3 listopada 2023 r. beneficjentowi wypłacono środki na pokrycie wydatków w formie refundacji. Projekt jest na zaawansowanym etapie realizacji, rozliczono 93,7%⁶³ przyznanego dofinansowania. 24 stycznia 2024 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁶⁴.

(akta kontroli tom III str. 314-373, 427-437)

Analiza dokumentacji związanej z wypłaconą i rozliczaną dotacją projektu w ramach V Osi priorytetowej POPC.05.01.00. „Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU” (Działanie: „Podłączenie podmiotów krajowego systemu do zintegrowanego systemu zarządzania cyberbezpieczeństwem S46 (S46-REACT)”) wykazała, że w przypadku projektu NASK-PIB POPC.05.01.00-00-0001/22 wypłacone zostały zaliczki oraz refundacje w łącznej wysokości 18 152,9 tys. zł⁶⁵ (płatności stanowiły 11,3% badanej próby) na sfinansowanie projektu. Zaliczki wypłacone zostały w dniach 20 lutego oraz 13 listopada 2023 r., a na podstawie złożonych wniosków o płatność rozliczono 100% wop z 20 lutego oraz 31,8% wop

⁵³ Wydatek roku 2023: 21 072,9 tys. zł.

⁵⁴ Na podstawie: wop nr 002, wop nr 006 oraz wop nr 007.

⁵⁵ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁵⁶ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony.

⁵⁷ Wydatek roku 2023: 13 627,0 tys. zł.

⁵⁸ Na podstawie: wop nr 024.

⁵⁹ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁶⁰ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony.

⁶¹ Dalej: NASK-PIB.

⁶² W tym 31 623,1 tys. zł z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 98) nr decyzji IP6.972.185.2023.GUJZ.

⁶³ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁶⁴ Wg stanu na 13 marca 2024 r. wniosek o płatność końcową jest w trakcie weryfikacji, nie został jeszcze zatwierdzony.

⁶⁵ W tym z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 98) 11 147,7 tys. zł (nr decyzji IP6.972.185.2023.GUJZ) oraz 1366,1 tys. zł (nr decyzji IP6.972.362.2023.GUJZ).

z 13 listopada⁶⁶. Beneficjentowi wypłacono sześć transzy⁶⁷ środków na pokrycie wydatków w formie refundacji. Projekt jest na zaawansowanym etapie realizacji, rozliczono 58,8%⁶⁸ przyznanego dofinansowania. 19 stycznia 2024 r. beneficjent złożył wniosek o płatność końcową⁶⁹.

(akta kontroli tom III str. 374-437)

Wykonano wniosek pokontrolny z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. dotyczący podjęcia działań w celu zapewnienia terminowego egzekwowania od beneficjentów wnoszenia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy. W przypadku dwóch z siedmiu badanych projektów⁷⁰ CPPC otrzymało zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy w postaci weksli in blanco ze zwłoką 3 dni⁷¹ oraz 6 dni⁷², jednak każdorazowo przed wypłatą pierwszej zaliczki dla danego projektu. NIK mając na uwadze, iż jest to incydentalne i nieznaczne przekroczenie terminu, uznaje wniosek pokontrolny za zrealizowany.

(akta kontroli tom III str. 11-12)

Wykonano również wniosek pokontrolny z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. dotyczący kontynuowania działań w celu zapewnienia terminowego weryfikowania i zatwierdzania wniosków o płatność przez CPPC, zgodnie z zapisami Instrukcji Wykonawczej POPC. Analiza dokumentacji siedmiu badanych dotacji⁷³ udzielonych przez CPPC objętych szczegółowym badaniem wykazała, że we wszystkich projektach w CPPC weryfikowano przekazywane przez beneficjentów wop w terminach zgodnych z Instrukcją Wykonawczą.

(akta kontroli tom III str. 24-362, 374-426)

W 2023 r. trzy z siedmiu badanych przez NIK projektów realizowanych w ramach POPC⁷⁴ były objęte kontrolą przez pracowników CPPC, w tym: dwa w ramach kontroli planowych oraz jeden w ramach kontroli doraźnej. Pozostałe cztery⁷⁵ projekty realizowane w ramach POPC nie były kontrolowane przez pracowników CPPC na miejscu u beneficjenta oraz nie były ujęte w Rocznym Planie Kontroli IP POPC (RPK

⁶⁶ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁶⁷ W dniach: 13 marca, 27 czerwca, 19 lipca – dwie transze, 11 października oraz 20 grudnia 2023 r.

⁶⁸ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁶⁹ Wniosek o płatność końcową został zatwierdzony 12 marca 2024 r.

⁷⁰ Trzy umowy o dofinansowanie (tj. FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0061/18; KOBA Sp. z o.o. POPC.01.01.00-20-0022/20; FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0062/18) zostały zawarte przed 2021 r. Kwestia z wniosku została podniesiona przez NIK po zawarciu ww. umów, stąd pod uwagę wzięto projekty podpisane od 2022 r. W przypadku dwóch projektów objętych badaniem (tj. FINA POPC.02.03.02-00-0030/22 oraz PAŻP POPC.02.01.00-00-0126/19) zabezpieczenie nie było wymagane, gdyż zgodnie z §5 ust. 2 pkt. 2 oraz §20 umowy o dofinansowanie beneficjent nie był zobowiązany do wniesienia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy.

⁷¹ NASK-PIB POPC.03.02.00-00-0001/23.

⁷² NASK-PIB POPC.05.01.00-00-0001/22.

⁷³ Siedem dotacji: FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0061/18; KOBA Sp. z o.o. POPC.01.01.00-20-0022/20; FIBEE IV Sp. z o.o. POPC.01.01.00-14-0062/18; FINA POPC.02.03.02-00-0030/22; PAŻP POPC.02.01.00-00-0126/19; NASK-PIB POPC.05.01.00-00-0001/22; NASK-PIB POPC.03.02.00-00-0001/23.

⁷⁴ FilMOTEKA Narodowa Instytut Audiowizualny, projekt nr POPC.02.03.02-00-0030/22: 2-6.03.2023 r. została przeprowadzona przez CPPC planowana kontrola na miejscu realizacji projektu u beneficjenta (zgodnie z Rocznym planem kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2022 do 30 czerwca 2023 r.); Polska Agencja Żegluga Powietrznej, projekt nr POPC.02.01.00-00-0126/19: 31.01-2.02.2023 r. została przeprowadzona przez CPPC kontrola doraźna na miejscu realizacji projektu u beneficjenta; FIBEE IV Sp. z o.o., projekt nr POPC.01.01.00-14-0062/18: 13-15.03.2023 r. została przeprowadzona przez CPPC planowana kontrola na miejscu realizacji projektu u beneficjenta (zgodnie z Rocznym planem kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.). W wyniku ww. trzech kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości skutkujących korektą finansową.

⁷⁵ NASK - PIB - POPC.03.02.00-00-0001/23; FIBEE IV Sp. z o.o. - POPC.01.01.00-14-0061/18; NASK - PIB - POPC.05.01.00-00-0001/22; KOBA Sp. z o.o. - POPC.01.01.00-20-0022/20.

IP)⁷⁶, ponieważ nie spełniały definicji populacji do kontroli (w wyniku przeprowadzanej analizy ryzyka projekty nie otrzymały największej liczby punktów oraz nie zostały wytypowane do kontroli w sposób losowy). Nie były też kontrolowane przez CPPC w trybie doraźnym.

Natomiast spośród badanych projektów realizowanych w ramach POPC w 2023 r. trzy były kontrolowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej⁷⁷ (na zlecenie CPPC⁷⁸). Zamówienie w ramach jednego projektu było kontrolowane przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych⁷⁹.

Ponadto na bieżąco była prowadzona przez CPPC kontrola w zakresie prawidłowości wykorzystania środków z dotacji przekazanych w ramach POPC, która odbywa się poprzez kontrole administracyjne (zza biurka), zgodnie z procedurą opisaną w Instrukcji Wykonawczej⁸⁰. Kontrole administracyjne polegały na kontroli wniosków o płatność, tj. zgodności z umową o dofinansowanie, postępu rzeczowo-finansowego, stopnia realizacji celów, osiągnięcia wskaźników i kamieni milowych, czyli kluczowych etapów dla realizacji celów projektu, a także kwalifikowalności wydatków i prawidłowości przeprowadzania zamówień publicznych na podstawie kontroli ex-ante i ex-post.

Opiekun projektu weryfikował i zatwierdzał wnioski o płatność beneficjentów realizujących projekty. Wszystkie wnioski o płatność, składane poprzez system SL2014 nie rzadziej niż co trzy miesiące, podlegały weryfikacji na podstawie określonych list sprawdzających oraz przedstawionych przez beneficjenta do rozliczenia dokumentów w postaci skanów: faktur, protokołów odbioru, wyciągów bankowych. Weryfikacja próby dokumentów w zakresie finansowym służyła potwierdzeniu kwalifikowalności wybranych wydatków w odniesieniu do zapisów Wytucznych i Katalogu wydatków. W przypadku wniosków zaliczkowych w zakresie finansowym sprawdzana była także zasadność kwoty zaliczki, tj. jej zgodność z aktualnym Planem Finansowania Projektu stanowiącym załącznik do wniosku, oraz z kwotą planowanych wydatków ujętych w aktualnym Harmonogramie Rzeczowo-Finansowym, ponadto sprawdzane było, czy dokonano rozliczenia co najmniej 70% łącznej kwoty wcześniej przekazanych transz zaliczek, oraz czy wysokość wypłacanej zaliczki każdorazowo mieści się w limitach określonych w poszczególnych umowach o dofinansowanie (tj. czy zaliczki te nie przekraczają 40% całkowitej kwoty pomocy, która ma zostać przyznana beneficjentowi na daną operację). Monitorowanie i weryfikacja postępów rzeczowych w ramach I, II i III osi odbywała się za pośrednictwem systemu SL2014⁸¹. Jednocześnie przyrost gospodarstw domowych w ramach realizowanych projektów I osi, działanie 1.1 POPC, monitorowany był za pośrednictwem Systemu Informatycznego ds. Monitorowania, Badania i Analiz (SIMBA).

(akta kontroli tom III str. 440-536)

⁷⁶ RPK na rok obrotowy 2022/2023 (II półrocze od 1.01.2023 do 30.06.2023) oraz w RPK na rok obrotowy 2023/2024 (I półrocze od 1.07.2023 do 31.12.2023).

⁷⁷ FIBEE IV Sp. z o. o. projekt nr POPC.01.01.00-20-0022/20 – kontrola w maju 2023 r., KOBA Sp. z o.o. - projekt nr POPC.01.01.00-14-0062/18 – kontrole w kwietniu i lipcu 2023 r.

⁷⁸ Projekty realizowane w ramach I osi POPC były zlecane do kontroli przez ekspertów Urzędu Komunikacji Elektronicznej na podstawie Porozumienia trójstronnego w sprawie realizacji przez UKE niektórych zadań związanych z realizacją I osi priorytetowej POPC na lata 2014-2020 z dnia 3 czerwca 2015 r. oraz Porozumienia wykonawczego do porozumienia trójstronnego z 3 czerwca 2015 r. Projekty typowane są w wyniku bieżącego monitoringu przez opiekuna projektu i nie podlegają analizie ryzyka, a wybór populacji nie podlega kryteriom określonym w pkt. „Wybór populacji”. Wyniki kontroli technicznych są przekazywane beneficjentowi w Informacji pokontrolnej wydawanej przez CPPC.

⁷⁹ NASK-PIB – projekt nr POPC.03.02.00-00-0001/23.

⁸⁰ Rozdział 10.6 IW POPC wersja 9.0 oraz Artykuł 9 IW POPC wersja 10.0.

⁸¹ Zgodnie z procedurą 10.6 Instrukcji Wykonawczej POPC.

2.3. Wydatki majątkowe⁸²

W planie wydatków CPPC na 2023 r. zaplanowano środki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych w wysokości 2718,0 tys. zł⁸³, tj. na poziomie 964,2% wykonania w 2022 r. (281,9 tys. zł). Zaplanowanie wyższych wydatków majątkowych w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. wynikało z kontynuacji zadania pn. „Rozbudowa infrastruktury fizycznej oraz modernizacja środowiska wirtualnego w Lokalizacji Podstawowej i Lokalizacji Zapasowej na potrzeby Centrum Projektów Polska Cyfrowa” (dostawa urządzeń i licencji).

W zakresie rzeczowym w 2023 r. zaplanowano pierwotnie realizację jednego ww. zadania. Następnie w trakcie 2023 r. wprowadzono sześć nowych zadań o łącznej wartości 3460,0 tys. zł i zwiększono plan wydatków majątkowych do 6178,0 tys. zł. Były to zadania:

- dostawa dodatkowych półek dyskowych wraz z niezbędnymi akcesoriami do połączenia z macierzą (rozbudowa infrastruktury), tj. kompatybilnych z urządzeniami posiadanymi przez CPPC⁸⁴ z montażem, konfiguracją i instalacją (wartość zadania 864,0 tys. zł);
- dostawa biblioteki taśmowej z serwerem, rozbudowa przestrzeni dyskowej oraz modernizacja systemu kopii bezpieczeństwa w Lokalizacji Podstawowej i Zapasowej CPPC⁸⁵ (1482,0 tys. zł);
- zakup narzędzia Network Access Control wraz z przełącznikami (492,0 tys. zł);
- zakup rozwiązania (urządzenia) FortiAuthenticator (376,0 tys. zł);
- zakup czterech laptopów enterprise dla administratorów IT (123,0 tys. zł) oraz
- zakup drugiej licencji typu Exchange 2019 Enterprise (123,0 tys. zł).

Uzasadnieniem wprowadzenia nowych zadań były odpowiednio:

- konieczność rozbudowy posiadanej przestrzeni dyskowej dla zwiększających się zasobów replikacyjnych systemu kopii bezpieczeństwa;
- potrzeba zastosowania większej liczby dysków tzw. Hot spare, tj. dysków które w przypadku awarii przejmują funkcje i role uszkodzonego dysku lub umożliwiają zastosowanie technologii RAID, co zapewnia wyższą niezawodność i dostępność do danych, a także większa wydajność systemów;
- zakup oprogramowania dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa pracy lokalnej pracowników poprzez kontrolowanie dostępu dla urządzeń i użytkowników korzystających lokalnie z sieci firmowej;
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pracy zdalnej pracowników CPPC, by kontrolować dostęp użytkowników za pomocą różnorodnych mechanizmów uwierzytelniających, takich jak uwierzytelnianie dwuskładnikowe, weryfikacja tożsamości i kontrola dostępu do sieci;
- zakup laptopów dla administratorów środowiska IT z powodu znacznego, kilkukrotnego spadku wydajności dotychczas użytkowanego sprzętu i jego pozostałych ograniczeń technicznych;

⁸² Jako jednostki budżetowej (bez dotacji dla beneficjentów).

⁸³ W ramach §606, tj. wydatków majątkowych CPPC jako jednostki budżetowej, dysponenta III stopnia.

⁸⁴ Z tzw. macierzą dyskową Fujitsu ETERNUS DX200 posiadaną przez CPPC.

⁸⁵ Dostawa biblioteki taśmowej z dodatkowymi 5 dyskami do posiadanej macierzy Fujitsu ETERNUS DX20.

- zakup oprogramowania dla nieprzerwanej dostępności systemu pocztowego w przypadku ewentualnej awarii (tzw. rozwiązania DAG), jako systemu wysokiej dostępności baz pocztowych.

(akta kontroli tom V str. 45-54, 98-102)

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych CPPC wyjaśnił, że w pierwotnym planie wydatków majątkowych na 2023 r. nie ujęto przedmiotowych zadań, ponieważ zakładano, że ww. postępowania zrealizowane będą od 2024 r. i sfinansowane z Pomocy Technicznej nowej perspektywy finansowej. W związku z uzgodnieniami dotyczącymi podziału alokacji w ramach Pomocy Technicznej programu Fundusze Europejskie na rzecz Rozwoju Cyfrowego 2021-2027, otrzymano informację o dużo niższych środkach na lata 2024-2029, które nie pozwalały na ujęcie w drukach planistycznych na 2024 r. przedmiotowych zadań. W związku z powyższym podjęto decyzję o realizacji ww. zadań w 2023 r.

(akta kontroli tom V str. 116-118)

Zwiększono plan wydatków majątkowych do 6178,0 tys. zł celem realizacji nowych zadań, a następnie zmniejszono do 6062,0 tys. zł (w związku z poniesieniem niższych wydatków na zadanie kontynuowane od 2022 r.).

Spośród siedmiu zadań, trzech nowowprowadzonych o łącznej wartości 991,0 tys. zł, nie zrealizowano. Brak realizacji:

- zadania dotyczącego zakupu narzędzia Network Access Control wraz z przełącznikami wynikał z braku ofert na ogłoszone postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego,
- zadania dotyczącego zakupu rozwiązania FortiAuthenticator uzasadniono podpisaniem aneksu dotyczącego przedłużenia wynajmu siedziby CPPC (pod dotychczasowym adresem) do 28 czerwca 2024 r. oraz brakiem pełnej wiedzy, w jakim zakresie zakupione urządzenie będzie obciążone liczbą pracowników zdalnych,
- zadania dotyczącego zakupu Exchange 2019 Enterprise był spowodowany również jego bezpośrednim powiązaniem z planem przeniesienia się CPPC do nowej siedziby.

Zrealizowano pozostałe cztery zaplanowane zadania, na które wydatkowano 5230,7 tys. zł⁸⁶. Wydatki majątkowe CPPC (jako dysponenta III stopnia) wykonano na poziomie 86,3% planu po zmianach.

(akta kontroli tom V str. 41-42, 98-102)

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych CPPC wyjaśnił, że zakup narzędzi i rozwiązań informatycznych, które nie zostały zrealizowane był bezpośrednio związany z planem przeniesienia się do nowej siedziby. Zmiana planów w zakresie pozostania w aktualnie wynajmowanej siedzibie skutkowałą koniecznością rezygnacji z danych zakupów, ponieważ dotychczasowy wynajmujący dostarcza dla CPPC urządzenia sieciowe i zarządza nimi we własnym zakresie. Pozostałe planowane postępowania były uwarunkowane potencjalnym przejściem do nowej siedziby, a brak ich realizacji nie wpłynął na zmniejszenie bezpieczeństwa systemów. W 2024 r. zaplanowano zakup 2 szt. przełączników (część zadania „zakup rozwiązania (urządzenia) FortiAuthenticator”). Pozostałe zadania zostaną zrealizowane dopiero po podjęciu decyzji o przeniesieniu do nowej siedziby i zabezpieczeniu na to środków finansowych.

(akta kontroli tom V str. 113-114, 118-119)

⁸⁶ Na cztery zrealizowane zadania wydatkowano o 159,7 tys. zł więcej niż pierwotnie planowano w ramach zwiększenia planu wydatków majątkowych CPPC (jako jednostki budżetowej).

2.4. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Wydatki na wynagrodzenia w CPPC w 2023 r. wyniosły 30 257,0 tys. zł⁸⁷ i były wyższe o 41,8% niż w 2022 r. (21 341,2 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie w 2023 r. wyniosło 206,7 etatu⁸⁸ i było wyższe o 30,8 etatu (o 17,5%) w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2022 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie/uposażenie⁸⁹ w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 12 198,40 zł (brutto) i stanowiło 120,6% wynagrodzenia roku 2022 (10 112,80 zł brutto).

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych wyjaśnił, że wzrost zatrudnienia w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. spowodowany był zwiększeniem zakresu zadań, tj. w 2023 r. realizowano, poza POPC, zadania związane z FERC i FERS. Ponadto prowadzono projekty własne CPPC (pn. Cyfrowa Gmina, Pracownie Aktywnego Korzystania z Technologii, Cyfrowe Koła Gospodyń Wiejskich, Kluby rozwoju cyfrowe wsparcie) oraz rozpoczęto realizację Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Wzrost wynagrodzeń w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. spowodowany był w szczególności podwyżką wynagrodzeń wynikającą ze wzrostu określonego w ustawie budżetowej, dostosowaniem wynagrodzeń specjalistów do sytuacji na rynku pracy oraz zatrudnieniem nowych specjalistów do realizacji nowych zadań (głównie w ramach FERS, FERC, KPO).

(akta kontroli tom V str. 140-142, 149, 152, 161-183, 330-333)

W sprawozdaniu Rb-70 za okres sprawozdawczy 01.01.2023 r. - 31.12.2023 r. w kolumnach 14 i 15 (wykonanie wynagrodzeń) wykazano łączną wartość 30 257,0 tys. zł. Natomiast zgodnie z §16 pkt 12 Załącznika nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹⁰, w kolumnach 14 i 15 sprawozdania Rb-70 wykazuje się wykonanie wydatków klasyfikowanych w § 401-407 i § 479-480 klasyfikacji budżetowej, od początku roku do końca okresu sprawozdawczego. Wykonanie wydatków CPPC ww. § 401-407 i § 479-480 klasyfikacji budżetowej, od początku roku do końca okresu sprawozdawczego wyniosło łącznie 30 408,6 tys. zł. Różnica wyniosła 151,6 tys. zł.

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych CPPC wyjaśnił, że w sprawozdaniu Rb-70 w kolumnach 14 i 15 wykazano łączną wartość wynagrodzeń zgodnie z kwotami brutto list płac. Różnica pomiędzy danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28 i Rb-28 UE a danymi w sprawozdaniu Rb-70, tj. kwota 151,6 tys. zł wynika ze sposobu prezentacji danych (koszty/wydatki) i dotyczy: zapłaty w 2023 r. faktury za świadczenie opieki medycznej dla pracowników CPPC za grudzień 2022 r. (kwota 8681,00 zł wpływ tylko na sprawozdanie Rb-28), korekty listy płac podstawowej za grudzień 2023 r. (kwota 2539,39, wpływ na sprawozdanie Rb-28), ujęcia w kosztach 2023 r. faktury za opiekę medyczną pracowników CPPC, której zapłata nastąpiła już w 2024 r. (kwota 10 717,00 zł wykazana w kolumnie zobowiązania w sprawozdaniu Rb-28), dokonania 29 grudnia 2023 r. zwrotu niewykorzystanej części zaliczki z rachunku NBP utworzonego na potrzeby realizacji projektów państwowych jednostek budżetowych, na rachunek BGK (kwota 151 094,78 zł, wpływ na sprawozdanie Rb-28 UE). Środki wpłynęły na rachunek BGK 2 stycznia 2024 r. i zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych nie powinny być wykazane w 2023 r. zgodnie z § 20 pkt 1, który wskazuje że zwroty wydatków państwowych jednostek budżetowych

⁸⁷ Wg Rb-70 (wynagrodzenia osobowe/uposażenia oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne).

⁸⁸ W przeliczeniu na pełne etaty (status zatrudnienia 01 - 205,7 oraz status zatrudnienia 11 - jeden funkcjonariusz).

⁸⁹ Obliczone wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

⁹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 454; dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

dokonanych w ramach budżetu środków europejskich w tym samym roku budżetowym, wpływające na rachunek bankowy Ministra Finansów w BGK, służący do obsługi płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, zmniejszają wykonanie planowanych wydatków państwowych jednostek budżetowych w ramach budżetu środków europejskich w tym roku budżetowym, po otrzymaniu z BGK, zgodnie z odrębnymi przepisami, informacji o dokonanych zwrotach. Zwroty z 2 stycznia 2024 r. ujęto w księgach rachunkowych w 2024 r. i wykazano w danych uzupełniających do Sprawozdania Rb-28 UE za styczeń 2024 r.

(akta kontroli tom V str. 45-46, 140-142, 121-122, 129-143)

Wydatki na wynagrodzenia osób wykonujących w 2023 r. zadania na podstawie umów zlecenia wyniosły 329,1 tys. zł i w porównaniu do 2022 r. (388,7 tys. zł) były niższe o 15,3%. W 2023 r. na podstawie umów zlecenia⁹¹ zadania realizowało 36 osób⁹² (w 2022 r. 45 osób). Osoby te wykonywały zadania eksperckie w zakresie wykonywania prac określonych jako „podstawowe”⁹³, które dotyczyły przeprowadzenia oceny wniosków o dofinansowanie oraz wydawania indywidualnej opinii w sprawie udzielenia lub nieudzielenia rekomendacji w sprawie ocenionego wniosku o dofinansowanie⁹⁴. W CPPC w 2023 r. nie wykonywano zadań na podstawie umów o dzieło.

(akta kontroli tom V str. 160, 310-311)

2.5. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2023 r. zostały zrealizowane w wysokości 45,8 tys. zł, co stanowiło 95,8% planu po zmianach (47,8 tys. zł) oraz 288,1% wykonania z 2022 r. (15,9 tys. zł). Środki wydatkowano na sfinansowanie świadczeń rzeczowych wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy⁹⁵ (tj. zwrot kosztów zakupu okularów korekcyjnych do pracy przy monitorze ekranowym - 18,5 tys. zł) oraz wypłatę ryczałtu za pracę zdalną w okresie kwiecień – grudzień 2023 r.⁹⁶ - 27,3 tys. zł. Wysokość wydatków związana była z liczbą wniosków o refundację kosztów zakupu okularów złożonych przez pracowników oraz wymiarem pracy w trybie zdalnym i koniecznością pokrycia przez pracodawcę kosztów tak świadczonej pracy.

(akta kontroli tom V str. 1-17)

⁹¹ Umowa zlecenia trwająca trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzana nieprzerwanie przez ten okres.

⁹² Pracownicy CPPC nie realizowali zadań na podstawie umów zlecenia trwających trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres.

⁹³ Jako „podstawowe” rozumie się wykonywanie pracy w komórkach merytorycznych CPPC, a jako „pomocnicze” w komórkach obsługowych CPPC (typu kadry, księgowość, administracja, wspomaganie informatyczne).

⁹⁴ Zadania realizowano na podstawie ramowych umów o świadczenie i na ich podstawie zlecane usługi z ekspertami na podstawie art. 68a ust. 6 ustawy z 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818), przy czym eksperci w rozumieniu rozdziału 15a ww. ustawy.

⁹⁵ §302 świadczenia na rzecz osób fizycznych.

⁹⁶ W kwietniu 2023 r. wystąpiono do dysponenta części budżetowej z wnioskiem o przesunięcie środków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej wskazując konieczność zabezpieczenia środków na wypłatę ryczałtu za pracę zdalną dla pracowników CPPC na podstawie art. 67²⁴ § 4 ustawy - Kodeks pracy. Zgodnie z regulaminem pracy pracownicy CPPC świadczyli w 2023 r. pracę w systemie hybrydowym.

2.6. Rezerwy budżetowe

Dyrektor CPPC, za pośrednictwem Ministra Cyfryzacji, wystąpił dwukrotnie⁹⁷ z wnioskiem o uruchomienie środków budżetu środków europejskich⁹⁸ z rezerwy celowej (w części 83 poz. 98) w łącznej kwocie 329 970,0 tys. zł⁹⁹ z przeznaczeniem na refundację poniesionych wydatków oraz wypłatę zaliczek na rzecz beneficjentów POPC realizujących projekty w ramach I osi priorytetowej Powszechny dostęp do szybkiego Internetu, II osi priorytetowej E-administracja i otwarty rząd, III osi priorytetowej Cyfrowe kompetencje społeczeństwa oraz V osi priorytetowej „Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU” realizowanej przez CPPC. Minister Finansów zwiększył plan finansowy budżetu środków europejskich na 2023 r. o wnioskowaną kwotę, a Minister Cyfryzacji dokonał odpowiednich zmian w planie finansowym dysponenta – CPPC¹⁰⁰. Każdorazowo na dzień wnioskowania o uruchomienie środków z rezerwy celowej istniało faktyczne zapotrzebowanie na środki finansowe¹⁰¹. W 2023 r. nie dokonywano zwiększeń planu finansowego środkami z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli tom II str. 109-219)

Przyznane środki z rezerw wykorzystano zgodnie z wnioskami Dyrektora CPPC na finansowanie i współfinansowanie w 2023 r. projektów z udziałem środków UE w łącznej wysokości 264 582,8 tys. zł, tj. w 80,2% kwoty przyznanej, na łącznie 72

⁹⁷ Nie wszystkie wydatki, na które CPPC pozyskuje środki znane są na etapie konstruowania budżetu. Planowanie wydatków odbywa się w oparciu o alokację danego programu, aktualne na dzień planowania harmonogramy realizacji projektów oraz harmonogramy naborów, a także zgodnie z wytycznymi MFIPR w całości w części budżetowej. Podziału środków na część budżetową oraz rezerwę celową dokonuje MFIPR, co skutkuje finansowaniem części wydatków z rezerw celowych. Łącznie w 2023 r. zawarto 4 nowe umowy w ramach POPC, dla których realizowano płatności w 2023 r. Wydatkowanie następuje na podstawie składanych przez beneficjentów do CPPC wniosków o płatność, które podlegają zatwierdzeniu. W toku realizowanych zadań wzrosło zapotrzebowanie na środki na refundację poniesionych wydatków oraz wypłatę zaliczek przez CPPC na rzecz beneficjentów POPC.

⁹⁸ Dotyczy §2007, 6207 oraz 6257.

⁹⁹ CPPC wnioskowało pierwotnie, za pośrednictwem Ministra Cyfryzacji, o uruchomienie środków z rezerwy celowej w kwocie łącznej 329 970,0 tys. zł. Minister Finansów decyzją z 31 lipca 2023 r. znak: IP6.972.185.2023.GUJZ dokonał zmian w budżecie środków europejskich na kwotę 267 000,0 tys. zł oraz decyzją z 19 października 2023 r. znak: IP6.972.362.2023.GUJZ dokonał zmian w budżecie środków europejskich na kwotę 62 970,0 tys. zł. Minister Finansów dokonał korekty ww. decyzji z 31 lipca 2023 r. poprzez wydanie decyzji z 25 października 2023 r. znak: IP6.972.185.2023.IHGS.K01, którą dokonał zmian w budżecie środków europejskich (wydatki) bez zwiększenia/zmniejszenia wydatków, polegających na przesunięciu środków z §6207 w kwocie 9956,0 tys. zł do paragrafów: §2007 i jego zwiększenia o 4963,0 tys. zł oraz §6257 i jego zwiększenia o 4993,0 tys. zł (zmiany wynikały z analizy stanu realizacji wydatków przez beneficjentów/partnerów oraz złożonych do CPPC zaktualizowanych harmonogramów wydatków). Następnie Minister Finansów dokonał korekty decyzji z 19 października 2023 r. poprzez wydanie decyzji z 28 listopada 2023 r. znak: IP6.972.362.2023.GUJZ, którą dokonał zmian w budżecie środków europejskich (wydatki) bez zwiększenia/zmniejszenia wydatków, polegających na przesunięciu środków z §2007 w kwocie 11 369,0 tys. zł do paragrafów: §6207 i jego zwiększenia o 4657,0 tys. zł oraz §6257 i jego zwiększenia o 6712,0 tys. zł (zmiany wynikały z aktualizacji harmonogramów wydatków i wniosków o płatność złożonych przez beneficjentów/partnerów oraz w związku z zawarciem umów o powierzenie Grantów w konkursie „mini PAKT - gminne pracownie komputerowe”).

¹⁰⁰ Decyzją Ministra Cyfryzacji z 31 lipca 2023 r. ujęto w planie BŚE cz. 27 - Informatyzacja dysponenta II stopnia – CPPC decyzją Ministra Finansów (znak: IP6.972.185.2023.GUJZ), następnie decyzją Ministra Cyfryzacji z 28 października 2023 r. ujęto w planie BŚE cz. 27 – Informatyzacja dysponenta II stopnia – CPPC decyzją Ministra Finansów (znak: IP6.972.185.2023.GUJZ), korygującą decyzją znak: IP6.972.185.2023.IHGS.K01. Decyzją Ministra Cyfryzacji z 20 października 2023 r. ujęto w planie BŚE cz. 27 - Informatyzacja dysponenta II stopnia – CPPC decyzją Ministra Finansów (znak: IP6.972.362.2023.GUJZ), następnie decyzją Ministra Cyfryzacji z 30 listopada 2023 r. ujęto w planie BŚE cz. 27 – Informatyzacja dysponenta II stopnia – CPPC decyzją Ministra Finansów (znak: IP6.972.362.2023.GUJZ-korekta), korygującą decyzją znak: IP6.972.362.2023.GUJZ.

¹⁰¹ Oparte o aktualizowany, zbiorczy plan finansowania projektów dla danej osi priorytetowej umieszczany przez pracowników merytorycznych w aplikacji SharePoint, na podstawie planu finansowania lub harmonogramu płatności dla każdego projektu, z uwzględnieniem terminu na zatwierdzenie wniosku o płatność i realizację płatności przewidzianego w umowie o dofinansowanie; w oparciu o złożone wnioski o płatność, lub wpis do Szczegółowego opisu osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

projekty realizowane przez 48 beneficjentów¹⁰², w tym na dwa nowe projekty, realizowane od stycznia 2023 r. przez jednego beneficjenta. Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 69 700,8 tys. zł¹⁰³, tj. 26,3% wydatków z rezerw. Badanie nie wykazało nieprawidłowości w realizacji projektów, środki wydatkowano na podstawie zweryfikowanych i zatwierdzonych dokumentów, w tym w szczególności wniosków o płatność i list sprawdzających. Zadania, których dotyczyły wnioski o płatność, były przewidziane do wykonania w oparciu o harmonogramy rzeczowo-finansowe w 2023 r.

(akta kontroli tom II str. 115-124, 128-131, 168-171, tom III str. 24-426)

Niepełne wydatkowanie środków (nie wydatkowano kwoty 65 387,2 tys. zł¹⁰⁴, tj. 19,8% przyznanych środków) było skutkiem:

- w przypadku §2007 - zwrotów środków dokonanych przez beneficjentów w grudniu 2023 r.;
- w przypadku §6207 - przesunięcia w weryfikacji i zatwierdzaniu wniosków o płatność składanych przez beneficjentów, które wystąpiły w związku z zakończeniem perspektywy finansowej na lata 2014-2020 (wydatki do końca 2023 r.) i dotyczyły 24 projektów realizowanych przez czterech beneficjentów (szczegółowy opis przyczyn niewydatkowania środków w pkt. 2.7. *Blokowanie wydatków*). 8 grudnia 2023 r., po aktualizacji przez wydziały merytoryczne realizujące projekty zapotrzebowania na środki według zaktualizowanych planów finansowania lub harmonogramów płatności dla każdego projektu, służby finansowe CPPC pozyskały informację o zmniejszeniu zapotrzebowania na te środki na wydatki inwestycyjne.

(akta kontroli tom II str. 111-123, 128-131, 168-171, 267-275, 401-407, 477-506)

Brak wystąpienia z wnioskiem do Ministra Finansów o korektę decyzji przyznających środki z rezerwy celowej wynikał ze zwrotu środków w grudniu 2023 r. oraz powzięcia informacji o zmniejszeniu zapotrzebowania na środki na wydatki inwestycyjne w ramach projektów realizowanych przez beneficjentów. Zgodnie z procedurą uruchamiania oraz przyznawania zapewnienia finansowania lub dofinansowania przedsięwzięcia ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i budżetu środków europejskich¹⁰⁵ po dniu 24 listopada danego roku dysponent nie występuje

¹⁰² Środki przyznane decyzją nr IP6.972.185.2023.GUJZ (z późniejszą korektą) zostały przekazane na rzecz 40 beneficjentów na realizację 63 projektów. Najniższa wypłacona dotacja wyniosła 42,36 zł, najwyższa 31 148,1 tys. zł. Środki przyznane decyzją nr IP6.972.362.2023.GUJZ (z późniejszą korektą) zostały przekazane na rzecz 8 beneficjentów na realizację 9 projektów. Najniższa wypłacona dotacja wyniosła 169,3 tys. zł, najwyższa 6711,6 tys. zł.

¹⁰³ Szczegółowym badaniem objęto wydatki przyznane decyzją nr IP6.972.185.2023.GUJZ w łącznej kwocie 64 760,1 tys. zł (tj. 24,8% środków przyznanych tą decyzją) na realizację projektów: POPC.01.01.00-14-0061/18 - FIBEE IV SP. Z O.O. - 13 188,0 tys. zł (§6207), POPC.01.01.00-20-0022/20 - KOBA Sp. z o.o. - 8141,8 tys. zł (§6207), POPC.02.03.02-00-0030/22 - FilMOTEKA Instytut Audiowizualny - 659,6 tys. zł (§6207), POPC.03.02.00-00-0001/23 - NASK - 31 623,1 tys. zł (§2007), POPC.05.01.00-00-0001/22 - NASK - 11 147,7 tys. zł, w tym: 5624,3 tys. zł (§2007) i 5523,5 tys. zł (§6207) oraz wydatki z rezerwy celowej przyznanej decyzją IP6.972.362.2023.GUJZ w łącznej kwocie 4940,7 zł (tj. 7,9% środków przyznanych tą decyzją) na realizację projektów: POPC.02.03.02-00-0030/22 - FilMOTEKA Instytut Audiowizualny - 2334,8 tys. zł (§2007), POPC.02.01.00-00-0126/19 - PAŻP - 1239,8 tys. zł (§2007), POPC.05.01.00-00-0001/22 - NASK - 1366,1 tys. zł (§2007).

¹⁰⁴ Kwota niewykorzystana dotyczyła 24 991,6 tys. zł (tj. 9,4%) środków przyznanych decyzją IP6.972.185.2023.GUJZ (§2007 - 2165,6 tys. zł i §6207 - 22 826,0 tys. zł) oraz 40 395,6 tys. zł (tj. 64,2%) środków przyznanych decyzją IP6.972.362.2023.GUJZ (§2007 - 273,2 tys. zł, §6207 - 40 122,0 tys. zł, §6257 - 0,4 tys. zł).

¹⁰⁵ Procedura uruchamiania oraz przyznawania zapewnienia finansowania lub dofinansowania przedsięwzięcia ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i budżetu środków europejskich dla programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym

o zmianę/anulowanie decyzji ministra właściwego ds. budżetu, lecz dokonuje blokady środków uruchomionych z rezerwy celowej.

(akta kontroli tom II str. 477-506)

2.7. Blokowanie wydatków

W związku z brakiem możliwości pełnego wykorzystania posiadanych w planie wydatków środków finansowych (w tym środków z rezerw celowych) do końca 2023 r., po bieżącej analizie ich wykorzystania¹⁰⁶, Dyrektor CPPC pięciokrotnie¹⁰⁷ wystąpił do Ministra Cyfryzacji o dokonanie ich blokady na łączną kwotę 107 056,6 tys. zł¹⁰⁸ (co stanowiło 10,3% zrealizowanych wydatków ogółem w 2023 r.¹⁰⁹).

Minister Cyfryzacji dziesięciokrotnie dokonał blokady obejmującej wszystkie wnioskowane przez Dyrektora CPPC planowane wydatki. Blokad dokonano na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, tj. stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków. Nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków w związku z art. 177 ust. 1 pkt 1 i 4 upf, tj. blokowania środków w przypadku stwierdzenia naruszania zasad gospodarki finansowej o których mowa w art. 162 upf, nie wystąpiły również przypadki blokowania wydatków w związku ze stwierdzoną nieprawidłowością.

Minister Cyfryzacji w jednym, zbiorczym piśmie¹¹⁰ z 29 grudnia 2023 r. poinformował CPPC o zablokowaniu środków (poprzez dziewięć decyzji w systemie TREZOR¹¹¹, oraz jedną decyzję dotyczącą budżetu środków europejskich wydaną poza tym systemem¹¹²). W związku z powyższymi blokadami Minister Cyfryzacji nie dokonał zmian w planie finansowym wydatków CPPC na 2023 r.

Trzy wnioski o blokady¹¹³ dotyczyły wolnych środków w planie wydatków budżetu państwa w ramach POPC, które uzasadniono powstałymi oszczędnościami, w tym m.in.: późniejszym niż pierwotnie planowano rozpoczęciem realizacji nowej perspektywy finansowej 2021-2027, niewydatkowaniem środków pierwotnie planowanych na finansowanie wynagrodzeń pracowników CPPC oraz niższymi kosztami realizowanych umów. Jeden wniosek o blokadę¹¹⁴ dotyczył wolnych

Handlu, a także rozliczeń programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków z części 83, poz. 8, 98, 99 opublikowana przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 7 lutego 2023 r.

¹⁰⁶ Na podstawie informacji pracowników merytorycznych poszczególnych osi priorytetowych CPPC kierowanych do Wydziału Finansowego za pośrednictwem bazy SharePoint, w zakresie zapotrzebowania na środki finansowe w 2023 r., nierealizowania danych wydatków oraz przyczyn braku realizacji.

¹⁰⁷ Wnioski o dokonanie blokady znak: CPPC-D07.311.6.1.2023 z 10 lipca 2023 r. na 3081,6 tys. zł; CPPC-D07.311.6.2.2023 z 26 października 2023 r. na 14 157,5 tys. zł, skorygowany pismem CPPC-D07.311.6.2.3.2023 z 19 grudnia 2023 r. na 12 577,1 tys. zł; CPPC-D07.311.6.3.2023 z 20 grudnia 2023 r. na 2398,7 tys. zł; CPPC-D07.311.6.5.2023 z 28 grudnia 2023 r. na 3370,3 tys. zł; CPPC-D07.311.6.4.2023 z 29 grudnia 2023 r. na 88 695,0 tys. zł, skorygowany pismem CPPC-D07.311.6.4.2.2023 z 29 grudnia 2023 r. na 85 628,9 tys. zł.

¹⁰⁸ W tym: budżet środków europejskich - 86 804,4 tys., budżet państwa - 20 252,2 tys. zł. Grupa paragrafowa 2 - 10 391,1 tys. zł, 4 - 14 023,2 tys. zł, 6 - 82 642,3 tys. zł.

¹⁰⁹ Łącznie wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich wyniosły 1 035 165,2 tys. zł.

¹¹⁰ Znak: BBF.WPA.3111.158.2023 IK 702785.

¹¹¹ Decyzje: nr 27.4143.12.2.2023.BD.POPC z 24 listopada 2023 r. na kwotę 3081,6 tys. zł; nr 27.4143.12.6.2023.BD.POPC z 21 grudnia 2023 r. na kwotę 5996,6 tys. zł; nr 27.4143.12.8.2023.BD.FERS z 21 grudnia 2023 r. na kwotę 51,9 tys. zł; nr 27.4143.12.9.2023.BD.FERC z 21 grudnia 2023 r. na kwotę 6528,6 tys. zł; nr 27.4143.12.11.2023.BD.POPC z 28 grudnia 2023 r. na kwotę 2398,7 tys. zł; nr 27.4143.12.17.2023.BD.FERS z 29 grudnia 2023 r. na kwotę 736,7 tys. zł; nr 27.4143.12.18.2023.BD.FERC z 29 grudnia 2023 r. na kwotę 140,1 tys. zł; nr 27.4143.12.15.2023.BD z 29 grudnia 2023 r. na kwotę 234,0 tys. zł; nr 27.4143.12.16.2023.BD.POPC z 29 grudnia 2023 r. na kwotę 1084,0 tys. zł.

¹¹² Pismo Ministra Cyfryzacji nr BBF.WPA.3111.158.2023 IK 702785 z 29 grudnia 2023 r. dotyczące blokady na kwotę 86 804,4 tys. zł.

¹¹³ Wniosek znak: CPPC-D07.311.6.1.2023 z 10 lipca 2023 r., znak: CPPC-D07.311.6.2.2023 z 26 października 2023 r., skorygowany pismem znak: CPPC-D07.311.6.2.3.2023 z dnia 19 grudnia 2023 r., znak: CPPC-D07.311.6.3.2023 z 20 grudnia 2023 r.

¹¹⁴ Wniosek znak: CPPC-D07.311.6.5.2023 z 28 grudnia 2023 r.

środków w planie wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich wynikających z oszczędności dotyczących wynagrodzeń, a jeden¹¹⁵ oszczędności w planie budżetu środków europejskich wynikających ze zwrotów dokonanych przez beneficjentów dotacji oraz wydłużonych terminów zatwierdzania wniosków o płatność końcową w ramach POPC.

(akta kontroli tom II str. 238-409)

Szczegółowym badaniem objęto środki na dotacje w ramach POPC zablokowane w dniu 29 grudnia 2023 r.¹¹⁶ w kwocie 81 984,9 tys. zł (tj. 94,4% wartości badanej blokady po korekcie oraz 76,6% wartości całości zablokowanych środków w 2023 r.). Blokad tych dokonano w §2007 na kwotę 2151,6 tys. zł, która dotyczyła zwrotów od beneficjentów dokonanych w grudniu 2023 r. w ramach dwóch projektów z III Osi priorytetowej¹¹⁷ oraz w §6207 na kwotę 79 833,3 tys. zł wynikającą z oszczędności w wydatkach majątkowych. Oszczędności te powstały m.in. w wyniku aktualizacji harmonogramów realizacji projektów oraz wydłużonego terminu zatwierdzania wniosków o płatność końcową przez CPPC, w związku z zakończeniem perspektywy finansowej na lata 2014-2020 (wydatki ponoszone do końca 2023 r.) i dotyczyły 24 projektów infrastrukturalnych¹¹⁸ realizowanych przez czterech beneficjentów: Fibee I Sp. z o.o., Fibee IV Sp. z o.o., Fiberhost S.A i Nexera Sp. z o.o. W każdym z ww. 24 projektów weryfikacja wniosku o płatność końcową nie została zakończona w 2023 r. Przyczynami niezatwierdzenia wop w planowanym terminie były m.in.:

- nieprzekazanie w żadnym z 24 przypadków przez beneficjentów kompletu dokumentacji umożliwiającej zatwierdzenie wop, w przypadku dwóch beneficjentów wniosek końcowy nie zawierał podstawowej dokumentacji umożliwiającej rozpoczęcie procesu weryfikacji wop (np. faktur, opisów do faktur, protokołów odbioru itp.);
- duża liczba uwag przesłanych do beneficjenta, wymagających wyjaśnień i uzupełnień (w 23 przypadkach);
- weryfikacja przesłanej dokumentacji przez beneficjenta, w tym dokumentacji geodezyjnej, OT - przyjęcie środków trwałych (w 20 przypadkach);
- konieczność analizy, przygotowania i podpisania aneksów dotyczących przesunięć w budżecie, zmniejszenia wartości projektu, zmiany wskaźnika długości wybudowanej sieci (w 23 przypadkach);
- analiza związana z kaucjami oraz ostatecznym rozliczeniem umowy z generalnym wykonawcą (w pięciu przypadkach);
- weryfikacja osiągniętych wskaźników, w tym ostatecznego wykazu punktów zaraportowanych w SIMBA (w 22 przypadkach);

¹¹⁵ Wniosek znak: CPPC-D07.311.6.4.2023 z 29 grudnia 2023 r., skorygowany pismem znak: CPPC-D07.311.6.4.2.2023 z 29 grudnia 2023 r.

¹¹⁶ Blokada dokonana przez Ministra Cyfryzacji decyzją BBF2.WFDPA.3111.158.2023 IK: 702785 z 29 grudnia 2023 r., wydaną na wniosek Dyrektora CPPC znak: CPPC nr CPPC-D07.311.6.4.2023 z 29 grudnia 2023 r., skorygowany pismem znak: CPPC-D07.311.6.4.2.2023 z 29 grudnia 2023 r.

¹¹⁷ Zwrot w kwocie 341,3 tys. zł z 11 grudnia 2023 r. dot. projektu POPC.03.00-00-0001/16 realizowanego przez NCBiR oraz zwroty na kwotę 516,2 tys. zł z 20 grudnia 2023 r., 1015,6 tys. zł z 21 grudnia 2023 r., 278,5 tys. zł z 28.12.2023 r. dot. projektu POPC.03.01.-00-0120/18 realizowanego przez Fundację Orange.

¹¹⁸ Nr POPC.01.01.00-04-0063/18, nr POPC.01.01.00-02-0039/18, nr POPC.01.01.00-06-0033/18, nr POPC.01.01.00-04-0117/17, nr POPC.01.01.00-04-0127/17, nr POPC.01.01.00-06-0032/18, nr POPC.01.01.00-06-0064/18, nr POPC.01.01.00-30-0026/20, nr POPC.01.01.00-28-0129/17, nr POPC.01.01.00-06-0069/18, nr POPC.01.01.00-10-0044/18, nr POPC.01.01.00-14-0074/18, nr POPC.01.01.00-06-0043/18, nr POPC.01.01.00-06-0071/18, nr POPC.01.01.00-10-0113/17, nr POPC.01.01.00-10-0114/17, nr POPC.01.01.00-06-0054/18, nr POPC.01.01.00-10-0115/17, nr POPC.01.01.00-26-0119/17, nr POPC.01.01.00-04-0057/18, nr POPC.01.01.00-26-0126/17, nr POPC.01.01.00-06-0041/18, nr POPC.01.01.00-28-0130/17, nr POPC.01.01.00-26-0125/17.

- przeprowadzenie kontroli na zakończenie oraz potwierdzenie zakończenia wszelkich procesów prowadzonych w CPPC (w dziewięciu przypadkach);
- toczące się postępowania administracyjne, w tym wpływające decyzje miarkujące oraz konieczność dokonania ostatecznych uzgodnień z Instytucją Zarządzającą - Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej (otrzymano stanowisko IZ w zakresie zasadności podmiany wydatków w 10 przypadkach);
- konieczność ostatecznego potwierdzenia wniesionego wkładu własnego - analiza dodatkowych zestawień, faktur i aktów notarialnych potwierdzających wysokość wkładu (w 10 przypadkach dotyczących jednego beneficjenta).

Na dzień 15 marca 2024 r. z ww. 24 wop zostało zatwierdzonych sześć wniosków o płatność końcową planowanych do zatwierdzenia w 2023 r., natomiast w przypadku pozostałych 18, zatwierdzenie zaplanowane jest na okres marzec-kwiecień 2024 r.

(akta kontroli tom II str. 401-490)

Analiza umów o dofinansowanie dotyczących powyższych 24 projektów wykazała, że zgodnie z poszczególnymi umowami o dofinansowanie (§5 Rozliczanie), beneficjenci są zobowiązani do przekazania Instytucji Pośredniczącej (CPPC) na każde wezwanie, informacji i wyjaśnień na temat realizacji projektu, w tym także do przedkładania dokumentów lub ich poświadczonych kopii, włączając w to wszystkie faktury i wyciągi bankowe dotyczące wszystkich wydatków związanych z realizacją projektu w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania żądania. Niezłożenie przez beneficjentów żądanych, dodatkowych wyjaśnień lub niepoprawienie albo nieuzupełnienie wniosku o płatność, bądź nieusunięcie przez beneficjenta braków lub błędów zgodnie z wymogami i w terminie wyznaczonym przez Instytucję Pośredniczącą, może powodować: wstrzymanie procedury przeprowadzania weryfikacji i poświadczania wop do momentu wypełnienia tych obowiązków (wniosek do tego czasu pozostaje nierozliczony, przy czym po otrzymaniu przez IP od beneficjenta dodatkowych wyjaśnień lub poprawnego albo uzupełnionego wop, bądź usunięcia braków lub błędów, wop podlega ponownej weryfikacji), wyłączenie z poświadczenia części wydatków objętych wnioskiem (bez wstrzymywania jego zatwierdzenia) lub rozwiązanie umowy.

Badanie wykazało, że beneficjenci, dla których zabezpieczono środki w budżecie CPPC na realizację projektów dotacyjnych z udziałem środków europejskich, w ramach I osi priorytetowej, nieterminowo przekazywali i uzupełniali dokumentację, a dokonywanie uzupełnień trwało od 80 do nawet 506 dni. Według stanu na 15 marca 2023 r., sześć wniosków było nadal uzupełnianych przez beneficjentów. We wszystkich 24 badanych przypadkach CPPC wstrzymało procedury przeprowadzania weryfikacji i poświadczania wop do momentu uzupełnienia brakującej dokumentacji. W żadnym z badanych przypadków, mimo długotrwałych opóźnień w przekazywaniu dokumentacji, nie podjęto decyzji o wyłączeniu z poświadczenia części wydatków objętych wop lub rozwiązaniu umowy o dofinansowanie.

(akta kontroli tom II str. 95-108, 481-506)

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych oraz Dyrektor Departamentu Koordynacji Realizacji Projektów wyjaśnili, że działanie CPPC polegające na wezwaniu beneficjentów do przedłożenia uzupełnień jest zgodne z zapisami §5 umowy o dofinansowanie. Wzięto pod uwagę, że wnioski o płatność końcową są wnioskami szczególnymi, stanowią podsumowanie całości projektu. We wnioskach tych beneficjenci potwierdzają wykonanie wskaźników projektu, w tym długość wybudowanej sieci, wykonanie węzłów dostępowych, szkieletowych, dystrybucyjnych, podłączenie jednostek publicznych oraz objęcie zasięgiem sieci

gospodarstw domowych. Dokumentacja dostarczana przez beneficjenta jest niezbędna do potwierdzenia zrealizowania projektu w pełnym zakresie, co powoduje, że nie jest możliwe wyłączenie poszczególnych dokumentów. CPPC wyłączając pojedyncze dokumenty narażałoby się na niekompletną weryfikację realizacji projektów. Natomiast dokumenty przyjęcia środka trwałego (OT) potwierdzają wybudowanie i przyjęcie na majątek beneficjenta całości sieci będącej przedmiotem projektu. Wartość wykazana w tych dokumentach potwierdza również finansową realizację projektu. Nie jest zatem możliwe zamknięcie projektu i potwierdzenie wykonania go w pełnym zakresie, jeśli beneficjent nie dostarczy dokumentów OT. Uruchomienie procedury rozwiązania umowy o dofinansowanie w badanych przypadkach byłoby, w opinii CPPC, działaniem nadmiarowym, gdyż nie wystąpiły przesłanki do wypowiedzenia tych umów. Beneficjenci zrealizowali cele projektu, co potwierdzały informacje w złożonych wop oraz wyniki przeprowadzonych kontroli w miejscu realizacji projektów, odpowiadali na wezwania i wskazywali na wydłużony czas otrzymywania/przygotowania uzupełnień, zbierali i kompletowali dokumentację. W ocenie CPPC uwzględniając, że infrastruktura została wybudowana, a cele zrealizowane, wypowiedzenie umowy na końcowym etapie byłoby nieproporcjonalną szkodą, zarówno dla beneficjenta, jak i CPPC. Zgodnie z informacjami przedłożonymi we wnioskach o płatność końcową, przekazywanych dokumentach oraz wyjaśnieniach, a także w systemie SIMBA, beneficjenci wybudowali sieć mającą na celu objęcie zasięgiem gospodarstw domowych i podłączenie jednostek publicznych. Stosowanie jakichkolwiek sankcji wobec beneficjentów byłoby uzasadnione w przypadku braku przekazywania dokumentów, braku odzewu na wysyłane wezwania, czy podejrzenia niezrealizowania celów projektu. W takim przypadku nałożenie sankcji określonych w umowie, w tym polegających na wypowiedzeniu tej umowy, byłoby działaniem właściwym i adekwatnym.

(akta kontroli tom II str. 44-47)

Dyrektor CPPC wnioskował o zablokowanie środków w ostatnim dniu roboczym roku. Niewydatkowanie środków w 2023 r. i późne dokonanie blokady nie miały wpływu na realizację głównego zadania związanego z wdrażaniem programów i projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i nie spowodowało niewykonania realizowanych przez beneficjentów projektów. Wnioski o płatność końcową, niezatwierdzone w 2023 r., zostały już zatwierdzone lub są planowane do zatwierdzenia w 2024 r., a projekty są na końcowym etapie realizacji.

Odnośnie do części wydatków majątkowych, o których blokowanie Dyrektor CPPC wnioskował 29 grudnia 2023 r., nastąpiło opóźnienie o 21 dni w wystąpieniu z wnioskiem do Ministra Cyfryzacji o podjęcie decyzji o ich blokowaniu, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 401-409)

2.8. Wydatki niewygasające

W 2023 r. CPPC nie zgłaszało wydatków do uwzględnienia w wykazie wydatków niewygasających, jak również nie realizowało wydatków niewygasających z 2022 r.

(akta kontroli tom V str. 23-24)

2.9. Zobowiązania

Zobowiązania CPPC na koniec 2023 r.¹¹⁹ wynosiły 2141,5 tys. zł i były wyższe o 15,9% od zobowiązań na koniec 2022 r. (1848,4 tys. zł). Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz

¹¹⁹ Wykazane w sprawozdaniu Rb-28.

z pochodnymi – 1958,9 tys. zł (91,5% zobowiązań)¹²⁰, koszty bieżącej działalności, w tym za zakup materiałów oraz świadczonych na rzecz CPPC usług – 153,5 tys. zł (7,2%) oraz zobowiązania z tytułu umów zleceń zawartych z ekspertami POPC 2014-2020 – 21,6 tys. zł (1,0%)¹²¹. Na dzień 31 grudnia 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W 2023 r. CPPC zapłaciło odsetki w wysokości 16,51 zł w związku z kosztami postępowania sądowego wynikającymi z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie¹²².
(akta kontroli tom V str. 69-85)

2.10. Badanie próby wydatków

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków bieżących i majątkowych budżetu państwa w kwocie 11 286,1 tys. zł¹²³, tj. 10,6% wydatków CPPC (jako jednostki budżetowej). Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów odpowiadających pozapłacowym wydatkom bieżącym i majątkowym dysponenta III stopnia o wartości powyżej 1,0 tys. zł. Badaniem objęto 147 pozycji księgowych wydatków (tj. 52 dowody księgowe), w tym 46 pozycji wylosowanych metodą monetarną (MUS¹²⁴) oraz 101 pozycji dobranych w sposób celowy¹²⁵. Wydatki te poniesiono na realizację Podzadania 17.2.1. Koordynacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, a zamówień publicznych udzielano na zasadach określonych w obowiązujących przepisach dotyczących zamówień publicznych, tj. ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹²⁶ lub ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹²⁷. Poniesione wydatki bieżące, jak i wydatki majątkowe służyły realizacji celów CPPC.

W 1 z 52 dowodów księgowych (1,9% badanej próby) w metryce do faktury wybrano błędną podstawę udzielenia zamówienia¹²⁸, w przypadku pozostałych 56 dowodów księgowych wskazano właściwą podstawę udzielenia zamówienia. Jest to potwierdzeniem wykonania wniosku pokontrolnego NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r., dotyczącego wykazywania w metrykach do dowodów księgowych właściwej podstawy udzielonego zamówienia publicznego.

(akta kontroli tom I str. 102, tom IV str. 1-109)

Ponadto badaniem objęto realizację miesięcznych kampanii reklamowych na potrzeby działań informacyjno-promocyjnych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020¹²⁹, które wykazało celowość poniesionych wydatków oraz rzetelną i udokumentowaną analizę poprzedzającą wybór projektów

¹²⁰ Dodatkowe wynagrodzenie roczne (§404), dodatkowe uposażenie roczne – nagroda roczna dla funkcjonariusza (§407), składki na ubezpieczenie społeczne (§411), składki na Fundusz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (§412) oraz na PPK (§471).

¹²¹ Ponadto na koniec 2023 r. zobowiązania CPPC finansowane z budżetu środków europejskich wyniosły 143,7 tys. zł. Dotyczyły one naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi – 143,5 tys. zł oraz świadczonych na rzecz CPPC usług – 0,2 tys. zł.

¹²² Wyrok z 8 grudnia 2023 r. Sygn. XXVII Ca 1283/23.

¹²³ W tym wydatki majątkowe w kwocie 5230,7 tys. zł, wydatki bieżące 6055,4 tys. zł.

¹²⁴ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości transakcji.

¹²⁵ Wartość badanych wydatków dobranych metodą MUS – 10 587,7 tys. zł, wartość badanych wydatków dobranych w sposób celowy – 698,4 tys. zł.

¹²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.; dalej: stara ustawa pzp.

¹²⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.; dalej: nowa ustawa pzp.

¹²⁸ W metryce do faktury 10/10/2023 wybrano błędny artykuł nowej ustawy pzp. Wydatek został poniesiony w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 39 nowej ustawy pzp, w metryce wskazano art. 132 nowej ustawy pzp. Zamawiający omyłkowo odwołał się do przepisu starej ustawy pzp.

¹²⁹ Projekty Granty PPGR - Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym oraz Centrum Mistrzostwa Informatycznego.

do promocji, stosownie do obowiązującej w CPPC procedury¹³⁰. Jest to potwierdzenie wykonania wniosku pokontrolnego NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r., dotyczącego opracowania i stosowania kryteriów doboru projektów do realizacji kampanii reklamowych oraz każdorazowego przeprowadzania rzetelnej i udokumentowanej analizy przed wyborem projektów do promocji.

(akta kontroli tom I str. 102-103, tom IV str. 15-109)

W informacjach kwartalnych z wydatków REACT-EU przekazywanych do IZ w 2023 r., uwzględniono paragrafy wydatkowe zgodne z klasyfikacją i metryką do faktury rozliczającej wydatki. Stanowi to realizację wniosku pokontrolnego NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r., dotyczącego wskazywania, w przesłanych do IZ Informacjach kwartalnych, paragrafów wydatkowych zgodnie z klasyfikacją budżetową odpowiadającą danym ujętym w sprawozdaniu Rb-28.

(akta kontroli tom I str. 103-104)

Ponadto szczegółowym badaniem objęto cztery postępowania o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości umów 2805,9 tys. zł (brutto), w związku z którymi w 2023 r. poniesiono wydatki w kwocie 2629,1 tys. zł (brutto). Badanie prawidłowości wyboru trybu udzielania dwóch zamówień publicznych¹³¹ oraz wyłączenia stosowania przepisów nowej ustawy pzp (w przypadku dwóch zamówień¹³²) nie wykazało nieprawidłowości. W badanej próbie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszystkie protokoły zostały sporządzone w sposób prawidłowy. Wykonano wniosek pokontrolny z kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. dotyczący podjęcia działań w celu rzetelnego, zawierającego wszystkie wymagane elementy, sporządzania protokołów postępowań z udzielonych zamówień publicznych.

(akta kontroli tom IV str. 110-579)

2.11. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Plan wydatków budżetu środków europejskich¹³³ w 2023 r. ustalono pierwotnie na kwotę 694 173,0 tys. zł, tj. 36,8% wykonania 2022 r. (1 886 417,4 tys. zł), natomiast ppz na kwotę 1 016 289,9 tys. zł¹³⁴. Zwiększenie planu wydatków przez Ministra Cyfryzacji o 322 116,9 tys. zł nastąpiło na wniosek CPPC z uwagi na konieczność zapewnienia środków na wypłaty dla beneficjentów POPC 2014-2020, FERC 2021-2027 oraz FERS 2021-2027. Kwoty ujęte w planie po zmianach oszacowano na podstawie

¹³⁰ Procedura wyboru projektów do kampanii promocyjnych, zatwierdzona przez Dyrektora CPPC w dniu 27 czerwca 2023 r.

¹³¹ Umowa nr 20/2023 z dnia 3 sierpnia 2023 r. na dostawę półek z dyskami skutkująca powiększeniem przestrzeni dyskowej w oparciu o urządzenie posiadane przez Zamawiającego, nr zamówienia ZP/3/2023/TA na kwotę 797,3 tys. zł brutto (wartość szacowana: 698,8 tys. zł netto), zamówienie udzielone w trybie przetargu nieograniczonego (art. 132 nowej ustawy pzp), kwota wydatku w 2023 r. wyniosła 797,3 tys. zł brutto; Umowa nr 26/2023 z dnia 13 października 2023 r. na dostawę biblioteki taśmowej wraz serwerem, rozbudowę przestrzeni dyskowej oraz modernizację Systemu Kopii Bezpieczeństwa w Lokalizacji Podstawowej i Zapasowej Zamawiającego, nr zamówienia ZP/10/2023/TA na kwotę 1781,7 tys. zł brutto (wartość szacowana: 1505,0 tys. zł netto), zamówienie udzielone w trybie przetargu nieograniczonego (art. 132 nowej ustawy pzp), kwota wydatku w 2023 r. wyniosła 1781,7 tys. zł brutto.

¹³² Umowa nr 7/2023 z dnia 22.03.2023 r. na zakup paliw, płynów eksploatacyjnych i usług do samochodów służbowych, nr zamówienia ZO/2/2023/PH na kwotę 138,2 tys. zł brutto (wartość szacowana: 112,4 tys. zł netto), kwota wydatku w 2023 r. wyniosła 44,1 tys. zł brutto; Umowa nr 24/2023 z dnia 03.10.2023 r. na zapewnienie dostępu do narzędzia do badania i analizy podmiotów w zakresie powiązań kapitałowo – osobowych, nr zamówienia ZO/7/2023/PH na kwotę 88,6 tys. zł brutto (wartość szacowana: 87,9 tys. zł netto) kwota wydatku w 2023 r. wyniosła 5,9 tys. zł brutto.

¹³³ Paragrafy z czwartą cyfrą „7”

¹³⁴ W tym: §6207 – 797 289,1 tys. zł, §2007 – 181 239,0 tys. zł, §6257 – 33 219,0 tys. zł i §2057 – 302,0 tys. zł i na wydatki bieżące z budżetu środków europejskich 4240,8 tys. zł (paragrafy zespołu 4).

aktualizowanych w trakcie 2023 r. harmonogramów realizacji projektów przedkładanych do CPPC przez beneficjentów wraz z wnioskami o płatność. Wydatki w 2023 r. zrealizowano w kwocie 928 906,8 tys. zł¹³⁵ co stanowiło 91,4% planu po zmianach i 49,2% wykonania w 2022 r. (1 886 417,4 tys. zł) i dotyczyły dotacji dla beneficjentów (925 779,6 tys. zł¹³⁶) oraz wydatków bieżących (3127,3 tys. zł¹³⁷). Wydatki budżetu środków europejskich zostały poniesione na dofinansowanie w szczególności 175 projektów w ramach POPC 2014-2020.

(akta kontroli tom III str. 438-439, 537-540, tom V str. 57-59, 335-338)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na opóźnieniu o 21 dni w podjęciu decyzji o blokowaniu części wydatków ze środków budżetu środków europejskich z przeznaczeniem na sfinansowanie przez CPPC płatności w ramach I osi POPC na wydatki inwestycyjne z §6207 (tj. 67 060,0 tys. zł), w tym m.in. środków pochodzących z rezerwy celowej cz. 83, poz. 98, nr decyzji IP6.972.185.2023.GUJZ¹³⁸ (22 826,0 tys. zł) oraz nr decyzji IP6.972.362.2023.GUJZ¹³⁹ (40 122,0 tys. zł), co było działaniem nierzetelnym.

W dniu 8 grudnia 2023 r. poprzez bazę SharePoint Wydział Finansowy pozyskał informację o spadku zapotrzebowania (o 67 060,0 tys. zł) na projekty realizowane w ramach I osi z §6207. Wystąpienie o blokowanie wydatków w wysokości 86 804,4 tys. zł (w tym z §6207 - 81 811,0 tys. zł) nastąpiło po 21 dniach od daty otrzymania informacji z departamentu merytorycznego przez służby finansowe CPPC, tj. 29 grudnia 2023 r. Dyrektor CPPC wnioskował o zablokowanie środków w ostatnim dniu roboczym roku, ale w ocenie NIK nie miało to wpływu na realizację głównego zadania związanego z wdrażaniem programów i projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Niewydatkowanie środków do końca 2023 r. i późne dokonanie blokady nie spowodowało niewykonania realizowanych przez beneficjentów projektów, gdyż wnioski o płatność końcową, niezatwierdzone w 2023 r., zostały już zatwierdzone lub są planowane do zatwierdzenia w 2024 r., a projekty są na końcowym etapie realizacji.

(akta kontroli tom II str. 401-409, 414-421, 481-490)

Dyrektor Departamentu Koordynacji spraw Finansowo-Kadrowych oraz Dyrektor Departamentu Koordynacji Realizacji Projektów wyjaśnili, że po powzięciu informacji o spadku zapotrzebowania na środki finansowe w grudniu 2023 r. przystąpiono do przygotowywania wniosku o blokadę środków. W trakcie prac pozyskano informację o planowanym podpisaniu umowy na realizację nowego projektu i konieczności zabezpieczenia na ten projekt środków finansowych w ramach wydatków inwestycyjnych. Kwestia zabezpieczenia środków została poruszona na spotkaniach roboczych w CPPC oraz na spotkaniu z pracownikami Ministerstwa Cyfryzacji¹⁴⁰. Ostateczna informacja o wysokości kwot i paragrafach wydatków została przekazana do CPPC 20 grudnia 2023 r. Dokonano zmiany planu, a następnie ponownie przystąpiono do przeliczenia środków do blokady. Ponadto 19 grudnia 2023 r. otrzymano wyjaśnienia w zakresie różnicy pomiędzy zapotrzebowaniem a faktycznymi wypłatami środków, które uzupełniono dodatkowymi informacjami

¹³⁵ W tym: §6207 – 715 231,7 tys. zł, §2007 – 177 083,4 tys. zł, §6257 – 33 218,0 tys. zł i §2057 – 246,4 tys. zł i na wydatki bieżące z budżetu środków europejskich 3127,3 tys. zł (paragrafy zespołu 4).

¹³⁶ W tym: POPC – 924 017,4 tys. zł, FERS – 407,2 tys. zł, FERC – 1355,1 tys. zł.

¹³⁷ W tym: POPC – 2657,5 tys. zł, FERS – 27,4 tys. zł, FERC – 442,4 tys. zł.

¹³⁸ Z późniejszą korektą IP6.972.185.2023.IHGS.K01 z 25 października 2023 r.

¹³⁹ Z późniejszą korektą IP6.972.362.2023.GUJZ z 28 listopada 2023 r.

¹⁴⁰ Dalej: MC.

22 grudnia 2023 r. Decyzję o blokadzie podjęto z uwzględnieniem powyższych zdarzeń, a następnie wystąpiono z wnioskiem o blokadę środków.

(akta kontroli tom II str. 43-44)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień w zakresie ustaleń z MC, NIK zauważa, że konieczność zabezpieczenia środków na wydatki inwestycyjne podnoszona na spotkaniach roboczych z MC nie została udokumentowana (np. mailowo, notatkami służbowymi). Ostatecznie dokonano zmiany planu w dniu 20 grudnia 2023 r. i do planu finansowego MC przeniesiono środki z CPPC w kwocie 6792,0 tys. zł celem zapewnienia realizacji projektu POPC.03.04.00-00-0001/23 (w tym §2007 - 5748,0 tys. zł, §2009 - 1044,0 tys. zł), natomiast przeniesienie środków nie dotyczyło paragrafów inwestycyjnych (§6207).

(akta kontroli tom II str. 472-476)

W opinii NIK, w dniu pozyskania informacji o zmniejszeniu zapotrzebowania w 2023 r. na wydatki inwestycyjne z §6207, w tym na środki z uruchomionej rezerwy celowej, zaistniały przesłanki do wystąpienia o ich niezwłoczną blokadę. Zgodnie z procedurą uruchamiania oraz przyznawania zapewnienia finansowania lub dofinansowania przedsięwzięcia ze środków rezerwy celowej budżetu państwa, dysponent części przekazuje wniosek o korektę/anulowanie decyzji ministra właściwego ds. budżetu do MFiPR najpóźniej do dnia 24 listopada danego roku budżetowego. Wobec powzięcia informacji o braku możliwości wykorzystania środków z rezerwy celowej w 2023 r. już po tej dacie, służby finansowe CPPC niezwłocznie powinny wystąpić do Ministra o dokonanie blokady tych środków. Minister Cyfryzacji poinformował Dyrektora CPPC¹⁴¹, iż w celu efektywnego wykorzystania środków publicznych oraz by sytuacja z końca grudnia 2023 r. nie miała miejsca w przyszłości, prosi o przekazywanie informacji o niewykorzystaniu środków finansowych najpóźniej do dnia 15 grudnia danego roku, co jest zbieżne z przedstawionym powyżej stanowiskiem NIK.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez CPPC budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. w zakresie wydatków.

CPPC wykonało w 2023 r. wydatki w granicach ustalonego planu finansowego w sposób celowy, gospodarny i terminowy. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła opóźnienia we wnioskowaniu do Ministra Cyfryzacji o dokonanie blokady planowanych wydatków, nieprawidłowość ta nie oddziaływała jednak na poziom realizacji zadań statutowych i nie spowodowała niewykonania realizowanych przez beneficjentów projektów, ponieważ wnioski o płatność niezrealizowane w 2023 r. zostały zatwierdzone lub są zaplanowane do zatwierdzenia w 2024 r., a projekty są na końcowym etapie realizacji. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na poprawność rozliczenia wniosków i projektów w ramach udzielonych beneficjentom dotacji.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań CPPC za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa

¹⁴¹ Pismem BBF.WPA.3111.1.2024 z 5 stycznia 2024 r.

- członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28UE),
 - z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli tom VI str. 5-198, 279-286, 296)

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. NIK wniosła o wykazywanie stanu zaległości netto w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych oraz należności wymagalnych w sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych stosownie do instrukcji wypełniania tych sprawozdań określonych odpowiednio w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁴² oraz rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁴³. Dyrektor CPPC, realizując wniosek pokontrolny NIK, wydał zarządzenie w sprawie wprowadzenia wykazu zdarzeń powodujących obowiązek wykazywania w księgach rachunkowych CPPC należności, w tym zaległości netto w rozumieniu § 5 ust. 2 pkt 5 załącznika nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁴⁴. Wydanie zarządzenia przez Dyrektora CPPC poprzedzone zostało korespondencją prowadzoną z Ministerstwem Finansów dotyczącą wątpliwości interpretacyjnych w zakresie stosowania przepisów ww. rozporządzenia. Skutkiem powyższego w CPPC dokonano stosownych przebiegowań, co miało wpływ na sposób ujmowania danych o stanie zaległości w sprawozdaniu budżetowym Rb-27.

Dyrektor CPPC wyjaśnił, że uregulowania wynikające ze stosowania ww. zarządzenia mają wpływ na bieżące księgowania i przyporządkowywanie danych zdarzeń w zakresie zaległości netto.

(akta kontroli tom I str. 103-104, tom V str. 255-261, 288-326, tom VI str. 37-91)

¹⁴² Załącznik Nr 35 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej, Rozdział 3 Sprawozdanie Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych - § 5 ust. 2 pkt 5, tj. należności pozostałe do zapłaty w tym zaległości netto (należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane) oraz nadpłaty (kwoty nadpłacone). W kolumnie „zaległości netto” nie należy wykazywać zaległości płatnych w ratach (jeżeli termin spłaty raty nie minął), odroczonej (w przypadku gdy odroczonej termin płatności nie minął), kwot objętych wstrzymaniem wykonania decyzji na mocy postanowienia organu podatkowego, sądu administracyjnego lub odrębnych przepisów oraz zaległości objętych postępowaniem ugodowym, układowym lub restrukturyzacyjnym.

¹⁴³ Dz. U. z 2020 r. poz. 2396, ze zm. Zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 5 ww. Instrukcji: wymagalne należności - rozumiane - jako wartość wszystkich bezspornych należności, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Kategoria ta nie obejmuje należności wymagalnych z tytułu papierów wartościowych, pożyczek i kredytów, depozytów, odsetek od wymagalnych należności czy też innych należności ubocznych (...); pkt 6 pozostałe należności - rozumiane jako bezsporne należności niewymagalne z tytułu dostaw towarów i usług, podatków i składek na ubezpieczenia społeczne oraz z wszelkich innych tytułów nieobjętych pozostałymi kategoriami przedmiotowego sprawozdania, wyłączając odsetki i inne należności uboczne.

¹⁴⁴ Zarządzenie Dyrektora CPPC Nr 9/2023 z dnia 16 października 2023 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez CPPC sprawozdania budżetowe oraz sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Kwoty wykazane w sprawozdaniach CPPC były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej i przekazywały prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków oraz zobowiązań.

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o niezwłoczne wnioskowanie o dokonanie blokady wydatków w sytuacji uzyskania informacji o nierealizowaniu tych wydatków w roku budżetowym.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁴⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 kwietnia 2024 r.

¹⁴⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Kontrolerzy
Tomasz Świstak
Główny specjalista kontroli
państwowej

-//-

.....
podpis

Magdalena Bylińska
Starszy inspektor kontroli
państwowej

-//-

.....
podpis

Łukasz Misiak
Specjalista kontroli państwowej

-//-

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p.o. Dyrektor
Stanisław Jarosz

-//-

.....
podpis